

GIỚI THIỆU SÁCH

PHONG TRÀO CHẤN HƯNG PHẬT GIÁO Ở MIỀN BẮC VIỆT NAM (1924-1954)

Tác giả: *Lê Tâm Đắc*
Nxb. Chính trị Quốc gia, 2012, 302 tr.

Phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc Việt Nam ra đời từ sự biến động về chính trị, kinh tế, văn hóa - xã hội Việt Nam vào đầu thế kỉ XX. Phong trào chấn hưng Phật giáo đã trở thành động lực, đòn bẩy cho sự phát triển của Phật giáo Việt Nam. Mặc dù đã có nhiều công trình nghiên cứu về phong trào chấn hưng Phật giáo Việt Nam đầu thế kỉ XX nhưng đến nay số lượng công trình nghiên cứu về phong trào này ở Miền Bắc là rất ít và chỉ khái quát sơ lược ở một số phương diện hoặc là chủ yếu đề cập đến một khía cạnh nào đó của phong trào. Cuốn sách *Phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc Việt Nam (1924-1954)* của tác giả Lê Tâm Đắc tính đến thời điểm hiện tại là một đề tài mới nhất, nghiên cứu đầy đủ và có hệ thống về phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc giai đoạn này.

Trên cơ sở bám sát, kế thừa các tư liệu khoa học về Phật giáo, tác giả chỉ ra những nội dung, đặc điểm, vai trò và ý nghĩa hết sức quan trọng của phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc giai đoạn này. Sự xuất hiện của phong trào này mang tính chất như một cuộc “cách mạng Phật giáo” với sự đổi mới trên nhiều phương diện căn bản. Tất cả những đổi mới đó không những có ảnh hưởng rất lớn đến sự phát triển của Phật giáo Việt Nam ở thế kỉ XX mà còn để lại dấu ấn rõ nét về tình hình Phật giáo Việt Nam hiện nay.

Nội dung cuốn sách gồm có 3 chương.

Về *Sự ra đời phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc (1924-1954)* (Chương 1), tác giả làm rõ sự xuất hiện của phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc là tất yếu lịch sử, vì xét từ nguồn gốc xã hội, xét trong bối cảnh quốc tế, nguyên nhân chính trị xã hội và tôn giáo, nguyên nhân nội tại của phong trào này rất rõ rệt. Ngoài ra, trong Chương 1, tác giả cũng giới thiệu tới bạn đọc các nhân vật Phật giáo đã có nhiều đóng góp tạo nên những thành quả cho phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc như: Hòa thượng

Thích Tâm Lai, Hòa thượng Thích Thanh Hanh, Hòa thượng Thích Tố Liên, Hòa thượng Thích Trí Hải, v.v...

Chương 2, tác giả phân tích những *nội dung cơ bản của phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc*. Theo tác giả, *chấn hưng về giáo lí, phương pháp tu tập và sinh hoạt Tăng già* là những nội dung quan trọng của phong trào chấn hưng Phật giáo. Bên cạnh đó, còn có các nội chấn hưng khác như *chấn hưng về tổ chức giáo hội, công tác giáo dục Phật giáo, nghi lễ và nơi thờ tự*. Tác giả cho rằng, một số nội dung về chấn hưng giáo lí của các nhà luận Phật giáo Miền Bắc tuy có những điểm hợp lí nhưng khó trở thành hiện thực, trong khi nhiều quan điểm chấn hưng về phương pháp tu tập và sinh hoạt Tăng già có tính khả thi cao, một số được áp dụng ngay trong đời sống thực tiễn sinh hoạt Phật giáo đương thời, một số còn có giá trị và là đường hướng hoạt động của Phật giáo Việt Nam trong các giai đoạn sau này. Với sự đổi mới như vậy, Phật giáo Miền Bắc cũng như Phật giáo trong cả nước có thêm một luồng sinh khí mới, một diện mạo mới và một hình thức hoạt động mới.

Trong Chương 3: *Đặc điểm và vai trò của phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc (1924-1954)*, tác giả nêu và phân tích một số đặc điểm chính của phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc như: *Sự tham gia tích cực và quan trọng của các tầng sĩ trẻ, các cư sĩ và nhà Phật học; Thực hiện tốt công tác tu thư, biên dịch và phổ biến kinh sách Phật giáo; Sự thiếu triệt để trong nội dung hoạt động của phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc*. Với cách phân tích sâu sắc, tác giả đã nêu những đặc điểm khá riêng biệt của phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc so với phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Trung và Miền Nam. Vai trò của phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc được tác giả nhìn dưới hai chiều cạnh: một là *đối với sự phát triển của Phật giáo Việt Nam thế kỉ XX* và hai là, *đối với sự nghiệp giải phóng dân tộc*. Có thể nói, phong trào này có vai trò lịch sử quan trọng, tạo ra một bước ngoặt trong tiến trình phát triển của Phật giáo Việt Nam. Với công cuộc chấn hưng này, lần đầu tiên trong lịch sử Phật giáo Việt Nam có sự đổi mới căn bản tầng đoàn tổ chức giáo hội và hình thức đạo tạo tăng tài. Các tổ chức Phật giáo ở Miền Bắc đã có nhiều đóng góp quan trọng cho sự nghiệp giải phóng dân tộc trước, trong và sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945.

Qua hơn 300 trang sách, tác giả đã cho thấy một bức tranh rõ nét về phong trào chấn hưng Phật giáo ở Miền Bắc giai đoạn 1924-1954, một giai đoạn phong trào chấn hưng Phật giáo đang diễn ra mạnh mẽ./

Tạ Văn Trường

